

Münchenas Pirmadienis, 1946.X.21 d. /III metai/ Nr. 245 /282/

Byrnes kalba

Vašingtonas. Grįžęs iš Taikos Kongreso, Byrnes penktadienio vakarą per radiją pasakė kalbą amerikiečių tautai. Jis pareiškė esąs labai susirūpinęs dėl tos įtampos, kuri viešpatuoja JAV ir Rusijos santykiuose. Blogiausia esą, kad atampa nuolat vis didėjanti ir reikianti nerima. Rusai kiekviena proga meta kaltinimus Amerikai, kad jis siekianti monopolinės prekybos pasaulyje ir su savo kreditų politika varanti imperialistinę politiką Europoje. Amerika, girdi, nuo karo nenukentėjusi, bet karo metu sustiprėjusi ir dabar, ta padėtį išnaudojama, vykdanči imperialistinę politiką. Byrnes griežtai atmetęs rusų kaltinimus, pareiškė, kad Rusija pamiršusi, jog šio karo metu ji tik viena iš Amerikos gavusi paramos už 10 milijardų rublių. Amerikos tikslas tik sureguliuoti prekybinius santykius laisvo bendradarbiavimo principu ir visu visu tautų interesais. Dėl rusų pasisavinimo rytinės Lenkijos dalies, Baltijos srities ir Suomijos teritorijos dalies Byrnes pareiškė, kad sovietai nėra ta valstybė, iš kurios būtų pagrobta teritorijos. Toliau Byrnes pabrėžė, kad nė viena tauta negali monopolizuoti iššminties ir dorybių ir mokytis tik kitus. Visur turinti išiviešpatanti demokratine laisvė. Atomine bomba pasilaikoma tik tol, kol susipermuos visi santykiai ir išiviešpataus taika. Atominė laisvė yra neatidėlinama nuo taikos ir saugumo.

Taikos Kongrese susidarius ryšių blokas, kuris viso laiko priešinsis vakarų nuomonėms. Ne ryšių ir vakarų tariamieji blokai yra visokių nesusipratimų priežastimi, bet ideologiniai skirtumai sudaro nenugalimas kliūtis į susitarimą.

Reikia tikėtis, kad Dievas duos iššminties ir kantrybės tvarkai įgyvendinti pasaulyje.

Turkija atsakė Rusijai

Ankara. Turkijos vyriausybė, ilgai svarsčiusi antrąją Rusijos no-

ta Dardanėlių klausimu, pagaliau įteikė atsakymą. Savo atsakyme Turkija atmetė rusų reikalavimus, susijusius su Dardanėlių kontrole ir gynyba ir atsisakė tais klausimais tartis su sovietais. Toliau Turkijos vyriausybė sutiko sušaukti tarptautinę konferenciją, kuri peržiūrėtų 1936 m. sudarytą Montreux sutartį. Tiesioginės Rusijos-Turkijos derybos neturinčios prasmės.

JAV nota Jugoslavijai

Vašingtonas. JAV pasiuntinys Bielgrade įteikė Jugoslavijos vyriausybei labai aštrią notą, kuria reiškia protestą prieš suėmimus ir internavimą tų asmenų, kurie reiškia pretenzijas į Amerikos pilietybę. Daugelis tų asmenų yra gimę arba gyvęję Amerikoje ir daugiau ar mažiau tikisi atgauti JAV pilietybę ir išvykti į Ameriką. Jų daugumą sudaro Jugoslavijos vokiečiai. Jugoslavijos vyriausybė juos suiminėja ir uždarė į konc.stovyklas sunkiems darbams. 10 tų asmenų jau esą mirę.

Jugoslavijos vyriausybės atstovas Vašingtone visa tai paneigė. Be to, JAV aštriai apkaltino Albanijos vyriausybę, kad ji neišleidžianti į Ameriką tų asmenų, kurie jau gavo JAV konsulatų vižas išvykti į JAV.

JAV pasiuntinys Rusijai gen. Smith atvyko į Vašingtoną

Vašingtonas /UP/. Neseniai sužinota, kad JAV pasiuntinys Sovietų Sąjungai gen. Walter Bedell Smith atvyko į JAV. Jo kelionės tikslas yra paslaptingas. Gen. Bedell Smith, pagal kai kuriuos diplomatinis šaltinius, atvyko į Naujorką prieš keletą dienų, bet į Vašingtoną išvažiavo tik spalio 18 d. Nėra jokių komentary apie jo misiją. Pirmieji pranešimai sako, kad gen. Bedell Smith tarsis su Trumanu ir Byrnesu apie JAV santykius su Sovietų Sąjunga. Diplomatiniai slugsniai tvirtina, kad gen. Bedell Smith atvykimas į JAV neturi jokios ypatingos reikšmės. Sakoma, kad jis jau se-

šiai norėjus atvykti į JAV kelerui mėnesių sutvarkyti asmenų reikalių, bet Taikos Konferencija suklaidžiui.

Trumpanas išklausė pranešimą apie susidariusią padėtį Korėjoje

Vašingtonas /INS/. Gen. Arnold, ka tik grįžęs iš Korėjos, padarė Trumanui išsamų pranešimą apie politinę padėtį Korėjoje ir ypač apie derybas tarp rusų ir amerikiečių atstovų. Gen. Arnold buvo JAV komisijos pirmininkas mišrioje amerikiečių ir rusų komisijoje Korėjos vyriausybei sudaryti. Gen. Arnold pareiškė, kad rusų atstovai nuo š.m. gegužės mėn. 6 d. nedalyvauja derybose ir protestuoja prieš visas Korėjos partijas, kurias reikalauja nepriklausomybės, t.y. nesutinka, kad tos partijos dalyvautų būsimoje vyriausybėje. Arnold sako, kad JAV reikalauja Korėjoje demokratinės spaudos ir žodžio laisvės ir todėl negali priimti rusų reikalavimų, kad Korėjos demokratinės partijos, kovojusios už savo šalies nepriklausomybę, būtų pašalintos iš derybų. Gen. Arnold pareiškė, kad Korėjoje JAV ir Sovietų Rusijos okupuotas zonas skiria „geležinė uždanga“ ir vienintelė bendradarbiavimo forma šių dviejų zonų yra tik viena karta per dvi savaites ateinančios paštas.

Trumpas žinios

- Berlynas. Ši sekmadienį spalio 20 d. rusų zonoje vokiečiai renka Berlyną ir jo apylinkės savivaldybes. Balsuota apie 7 mil. vokiečių. Šiems rinkimams skiriama didelė reikšmė, ypačiai renkant Berlyną miesto savivaldybes. Šie rinkimai, kaip sako Londonas, parodys ne tai, kurioje partija vokiečiai palaiko, bet už ką jie pasisako: už rytus prieš vakarus ar už vakarus prieš rytus. Kandidatus išstatė SPD, KPD ir CDU, o Berlyną miesto ir JDF.

- Londonas. D. Britanijos Vyriausybė įvyko debatai Lenkijos klausimu. Vyriausybės atstovas pareiškė, kad Lenkijoje nėra jokios laisvės. Tėkininkų partija persekiojama, nariai suimami, skyriai uždaroami. Anglija negalėsianti pritarti tokiai politikai ir reikalaujanti demokratinių laisvių. Iš Lenkijos pranešama, kad pirmą kartą jau vie-

- Londonas. Senatorius Connally pareiškė, kad Vokietija reikalinga Europai. Todėl tenka rūpintis ne kaip ją suskaldyti, bet kaip suvienyti. Senatorius Vandenburgas, kalbėdamas per radiją, pabrėžė, kad nei Rusija, nei kiti kraštai karo nenori. Todėl netinka manyti, jog Rusija kitos valstybės norinčios apsupti. Rusija taip pat turinti imti seną savojo sovietinę tvarką primesti visam pasauliui.

- Londonas. D. Britanijos delegacija, vykdamą į Sąj. Tautų plenumo suvažiavimą, laive pareiškė, kad veto teisės panaudojimas turi būti rokas. Jis reikėtų apriboti.

- Londonas. Olandija nori išlyginti savo sieną su Vokietija ir tam tikrai Vokietijos teritorijos dalį prisijungti etnografiniais, ūkiniais ir geografiniais sumetimais. Kalbamoje srityje esą 100.000 vokiečių.

- Paryžius. George Bidault pasakė kalbą tautai. Jis apibūdino Prancūzijos vidaus ir užsienio politiką. Toliau pakvietė tautą pasitikėti naująja konstitucija. Bidault priminė: nors padėtis buvo sunki, bet pavyko išvengti infliacijos ir atkreipti dėmesį į atlyginimų padidinimą. Iš Siemo pavykę atgauti senasias Indokinijos provincijas. Baigdamas kalbą Bidault pareiškė, kad jei esti bloga, kalta valdžia, o kai gera - valdžia neminima. Kova dėl Saaro jau esanti beveik laimėta.

- Budapeštas. Rusų-Vengrų derybos dėl kasyklų akcijų perdavimo rusams, buvo nutrauktos. Šiuo metu jos vėl yra atnaujintos.

- Frankfurtas. Gen. Eisenhoweris spalio 18 dieną sugrįžo į Ameriką. Jis, būdamas Europoje, vis dėlto apsilankė Vencijos-Julijos srityje ir patikrino tejo srityje esančias karines pajėgas.

- Vašingtonas. JAV didžioji cirkvirtove „Tacusan Dreamboat“, kuri per šiaurės ošigali atskrido į Karą, dabar iš Paryžiaus muskrido į Ameriką per 12,5 val.

- Londonas. Anglija sutinka įleisti vokiečius ir svetimąsias iš Vokietijos, kuriuos pasikvies gimines ir sutiks juos išlaikyti. Tokių įsileistinių asmenų skaičius ateityje busias padidintas.